

داهل سنتولپاره

په اسلام کې د پيرې حکم

Ketabton.com

ليکوال :

مولانا اشرف علي تهانوي (رح)

ژباړن :

نعمت الله پټانزی



ډالۍ

دافغانستان ټول مؤمن ، مسلمان او مجاهد اولس ته !

ژباړن

د چاپ ټول حقوق يې له ژباړن سره خوندي دي

کال : ۱۳۹۵ هـ ش

دمطالبولړليک

مخکنه

سرليک

4..... د ژباړن سريزه

5..... د ډيرې خريل لويه گناه ده او په هغه باندې مسخرې كول كږدې

8..... د ډيرې په اړه څومسئلي

10..... د ډيرې خريل يوه بې خونده گناه ده

11..... د ډيرې پريښودل د اسلام دشعائروڅخه دي

13..... بهانې

15..... دستتوپيروي

16..... جسمي زيانونه

20..... په قرآن کې د ډيرې حکم

22..... د ژباړن لنډه پيژندنه

د ژباړن سریزه

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وآله وصحبه وبعد:

درنو لوستونکو:

مونږ اوتاسې ټول پدې پوهیږو چې په دې زمانه کې فساد، فتنې، بدعتونه، دکفارو تقلید او دنارینه و ورته والی د بنځوسره داسې ځای ته رسیدلي دي چې په دې وروستیو وختونو کې ډیرې پریښودل د ځینو کسانو لپاره د وروسته پاتې کیدو او د کلتور دنه لرلو په معنی سره تعبیر یږي، حتی تردې چې ځینې کسان یې دنظافت او پاکوالي په نه لرلو تورنوي خو؛ حقیقت داسې نه دي هغه کسان چې ډیرې لري باید دخلکو دمسخرو اوبې ځایه خبروڅخه ونه ویريږي داځکه چې ډیرې پریښودل زموږ د گران پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) له سپیڅلیو سنتو څخه دي او د پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) د سنتو پیروي کول عین دالله (جل جلاله) متابعت او پیروي کول دي. په همدې اساس مې وپتيله چې ترڅو د حکیم الامت مولانا تهاڼوي (رح) د کتاب چې په اوردو ژبه یې لیکلی دي پښتو ژبې ته راوژباړم ترڅو لوستونکي یې له گټو برخمن شي.

چې په دې کار سره دالله (جل جلاله) په مرسته بریالی شوم او دادی ستاسو حضور ته د کتاب «په اسلام کې ډیرې حکم» له پښتو ژباړې سره وړاندې کوم، هیله لرم چې په لوستلو سره یې ډیرې د ځانگړتیاو، اهمیت او گټو په اړه بشپړ معلومات ترلاسه او عمل پرې وکړي. درنښت

ستاسې ددعاوو په هیله

نعمت الله پټانزی

د ډیرې خریل لویه گناه ده او په هغه باندې مسخرې کول کفر دي

الله (جل جلاله) په خپل کتاب قرآن العظیم الشان کې فرمایلي دي :

«وَقَالَ لَا تُخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَا ضِلَّتْهُمْ وَلَا مَتَّيْتُهُمْ وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيُبَيِّكُنَّ ءَاذَانَ الْأَنْعَامِ

وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّن دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾»

(النساء سورت ۱۱۸-۱۱۹ آیت)

ژباړه : « او وويل (شيطان) هرومرو (خامخا) به ونيسمه زه (ای الله !) ستاله بنده گانوڅخه يوه مقرره کړې شوې برخه . او هرومرو به زه دوي بې لارې کړم ، او هرومرو به زه دوي په باطلو هيلوکې واچوم ، او هرومرو به زه دوي ته امرو کړم ترڅو هغه خلقت او صورت چې الله (جل جلاله) دوي ته ورکړې تغير ورکړي او غوڅوي به دوي د څارويو غوږونه دخپلو معبودانو لپاره ، او هرڅوک چې دالله (جل جلاله) پرته د شيطان سره ملگرتيا ونيسي بې له شکه چې ښکاره زيان يې وکړ . »

(..فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ...) په مصداق کې د ډیرې خریل هم شامل دي .^(۱)

حديثونه :

۱- رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي دي : «خالفوا المشركين قصوا الشوارب واعفوا الحي.»

ژباړه : « له مشرکینو سره مخالفت وکړئ ، بریتونه لنډ کړئ او ډیرې پریري . آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) په دغه دواړو مسئلو کې دامر صیغه راوړې ده ، او امر د وجوب په معنی سره دی نودواړه حکمونه واجب دي او پرېښودل دواجب حرام دي ، په همدې اساس د ډیرې خریل او د بریتونو نه لنډول حرام دي .

۲- عن عائشته رضى الله عنها قالت : قال رسول الله (صلی الله علیه وسلم) : «عشر من الفطره : قص الشارب ، واعفاء اللحيه ، والسواك ، واستنشاق الماء ، وقص الاظفار ، وغسل البراجم ، نتف الابط ، وحلق العانة وانتقاص الماء (يعني الاستنجااء) » . رواه مسلم ، ابوداود ، ابن ماجه .

(۱) - مسائل السلوك .

ژباړه: «له حضرت عائشې (رضی الله عنها) څخه روایت دی چې: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل: لس خویونه دفطرت له خویونو څخه دي: دبریتونو خریل، دبریرې پرینودل، مسواک وهل، دپوزې پریمنځل، دنوکونواخیستل، دگوتو دبندونو او مفاصلو پریمنځل دڅنګ (تخرګ) دویښتانونولیرې کول، ترنامه لاندې ویښتانونولیرې کول، ختنه کول، دخولې پریمنځل او استنجا کول.»

په اسلامي شریعت کې فطرت هغه چارو او کارونو ته ویل کیږي چې هغه سنت اودتولوانبیاو کرامولاره اوطریقه وي اومونږې په سرته رسولوسره مکلف ؤ، لکه څرنګه چې امام نووي دمسلم شریف په شرحه کې داسې فرمایلي دي: «چې هغه دانبیاءکرامو له سنتو څخه دي.»

دحضرت هارون (علیه السلام) په اړه په قرآنکریم کې داسې راغلي دي:

«لاتاخذبلحیتی ولابراسی.»⁽²⁾

ژباړه: «ای وروره! ما له سر اوریرې مه نیسه.»

۳- عن ابن عمر (رضی الله عنه) قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وسلم): «خالفواالمشرکین احفواالشوارب واعفوااللحی.» رواه البخاری، مسلم.

ژباړه: «له حضرت ابن عمر (رضی الله عنه) څخه روایت دي چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي دي: له مشرکینوسره مخالفت وکړئ، بریتونه لنډکړئ اوریرې پوره پریردئ.»

په صحیح مسلم کې له ابوهریره څخه په یوه بل روایت کې داسې راغلي دي چې: آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) داسې فرمایلي دي: «جزوا الشوارب اوفرواللحی خالفوا المجوس.»

ژباړه: «بریتونه لنډ کړئ اوریرې پوره پریردئ اوله مجوسیانو سره مخالفت وکړئ.»

حضرت شیخ الاسلام مولانا حسین احمدمدني فرمایلي دي: داډول حدیثونه په ډیرو کتابونو کې شته دي چې په دې باندې دلالت کوي چې مجوسیانو او مشرکینو به په هغه زمانه کې ډیرې خریلې او بریتونه به یې اوږده پرینودل په داسې توګه لکه دنن زمانې مسیحیان یې چې کوي.

(2) - اصلاح الرسوم.

۴- « من لم ياخذ من شاربہ فليس منا. » رواه ابوداود.

ژباړه : « هر هغه څوک چې بریتونه نه لندوي زماله ډلې څخه ندي. »

فکروکړی چې حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) په دې اړه څه ډول ناخوښي څرگنده کړی ده .

گفته او گفته الله بود - گرچه از حلقوم عبدالله بود

د ډیرې په اړه خومسئلي⁽³⁾

1. **مسئله:** د بریتونولندول ترشوندو پورې سنت دي اودهغه دخیلوپه اړه اختلاف موجوددی چې ځینې بیا هغه ته بدعت وایي او ځینې نورو بیا اجازه ورکړیده ، په همدې اساس یې نه خریل بهتردي .
2. **مسئله:** که چېرې بریتونه ښي اوکین دواړو لورو ته اوږده وي کومه ستونزه نه لري ، پدې شرط چې د شونډو پرسر بریتونه اوږده نه وي .
3. **مسئله:** د ډیرې خریل اویالندول حرام دي ، البته که چېرې له قبضې (موتي) څخه اضافه وي بیا یې لنډول پروا نه لري چې له څلورو لورو څخه په یوه برابره اندازه سره واخیستل شي .
4. **مسئله:** د ډیرې هغه ویستنه چې پرمخ (غومبوريو) باندې راشنه کیږي که چېرې صاف شي پروانه لري ، که چېرې وروځې د اعتدال (برابروالی) له اندازې څخه لویې وي کولای شو هغه لږلنډې کړو ترخوسره برابري شي .
5. **مسئله:** د ډیرې خریل اویایې لنډول چې له قبضې (موتي) څخه لږوي او همدارنگه د بریتونواوږده پریښودل لکه چې نن ورځ یې د ځوانانو په منځ کې دخیرې دښه والي لپاره رواج موندلی دي حرام دی .
(⁴)
- لکه څرنگه چې شیخ ابن الهمام د «فتح کبیر» په کتاب کې فرمایلي دي : د ډیرې لنډول چې له یوې قبضې څخه لږوي لکه چې ځینې غریبان اوبې لارې خلک داکارکوي ، دغه عمل ته هیچامباح نه دی ویلي یعنې داسلامي امت ټول فقهاء په دې اړه دنظریوالی لري ، دغه اجماع یې دوجوب لپاره یو خپلواک اوقوي دلیل دی .
6. **مسئله:** په عالمکیري فتوای کې داسې راغلي دي : د ډیرې سره کول دنارینه وؤ لپاره سنت دي چې دا عمل دمسلمانانودځانګړتیاؤ څخه دي همدارنگه په شامي فتوای کې راغلي دي : دجنگ دموافقونه پرته د ډیرې اوسر سره کول مستحب دي خو په دې شرط چې نوموړی رنگ به مشکي (تیره) نه وي ، اوکه چېرې مجاهد د دښمن په زړه کې دویرې اودار اچولو لپاره له دابدول رنگ نه ګټه واخلي دائمه کرامو(څلوروامامانو) په اجماع سره روادې . اوکه چېرې دیوچادغولولو(تیرایستلو) لپاره داکاروشي لکه

(³) - لمری مسئله ترڅلورمې پورې د(صفایي معاملات) له کتاب څخه اخیستل شويدي .

(⁴) - اصلاح الرسوم .

چې میره ښځې ته یانښځه میره ته فریب ورکړي او هغه ته خپل ځان ځوان وښيي ، په همدې ډول یا کارکوونکي د کارخاوندته فریب ورکړي چې داکار دائمه و په اتفاق سره ناروا دي داځکه چې فریب ورکول یا چل کول دنفق اوبدی له نښانوڅخه دي ، همدارنګه یوه مسلمان سړي ته فریب ورکول ددې لپاره چې له هغه څخه کومه ګټه ترلاسه شي دټولوپه اتفاق ناروا دي ، یودریم حالت هم وجودلري او هغه داچې که چېرې یوه ښځه ددې لپاره چې خپل خاوندته ښایسته ښکاره شي او هغه ترې خوښ شي په دې صورت کې دعلماوو کرامو ترمنځ اختلاف موجودی چې زیاتره فقهاء اومشایخ هغه مکروه ګڼي اما امام ابویوسف اوځینې نورفقهاء هغه رواګڼي ، دفتوی داحتیاط اوعمل په منظور داکار د مجاهد پرته نورو وګړولپاره مکروه دي. (5)

7. **مسئله :** دیوې قبضې څخه دډیرې لندول حرام دي حتی چې داکناه ترنورو لویو ګناهونوڅخه بدتره ده داځکه چې په دې عمل سره اسلامي احکاموته اهانت اوسپکاوي کیږي ، څوک چې په علني اوبښکاره ډول داکناه ترسره کړي دبېنې لیاقت نه لري ، اودډیرې دندولواوخریلوګناه تل دهغه سره ملګرې ده ، دلمانځه اونوروعباداتوپه وخت کې هم ورسره ملګرې ده ، لنډه داچې څوک چې ږیره خړی اویایې لندوي هغه فاسق دي اودفاسق شخص امامت مکروه تحریمی دي . که چېرې داسې شخص په جبري توګه سره امامت کوي اویادجومات خلکو هغه امام کړی وي نوپه دې صورت کې بایددلمانځه داداءکولولپاره بل جومات ته لاړشي ، که چېرې موبل جومات ونه موند نو ؛بیاجماعت مه پریږدی په همدغه امام پسې لمونځ وکړئ اودهغه اوبال دجومات په سرپرستوخلکو باندې دي .

8. **مسئله :** له ډیرې څخه دسپینوویښتانولیرې کول دښایست ددوام اوبقاء لپاره مکروه دي ، البته دمجاهدلپاره چې ددښمن په زړه کې بې رعب اوویره پیدا شي کومه ستونزه نه لري. (6)

(5) - جواهرالفقه .

(6) - صفایي معاملات .

د ږيرې خړيل يوه بې خونده گناه ده

د ږيرې خړيل يوه بې خونده گناه ده داځکه چې نه يې دخړيلوپه وخت کې خوند محسوسيږي اونه له هغه وروسته دراحتئ کوم احساس کيږي ، مگر په عمومي توگه هغه کسان چې ږيره خړيي کيدای شي خونديې محسوس کړي لکه څرنکه چې يوځل د حضرت مولانا رشيد احمد گنگوہي په حضور کې د حديث شريف دلوست په وخت کې داسې بيان وشو چې جنتيان ځوانان ږيرې نه لري ، په دې وخت کې يې يوه زده کوونکي داسې پوښتنه وکړه چې دسړي (نارينه) ښايست په ږيره کې دي نوڅنگه جنتيان ږيرې نه لري ؟

نو ؛ ده يې په ځواب کې داسې وويل : «خونديې له هغو خلکو وپوښتئ چې ږيرې خړيي.»

د ډیرې پرېښودل د اسلام دشعائروڅخه دي

ډیره د اسلام له شعائرو (نښانو) څخه ده. یعنې د ډیرې په لرلو، ختنې او عقیقې کولو اود اسلام د سپېڅلي دین د آذان څخه شخص پیژندل کېږي، یوه فرهنګي سړی خپله یوه خاطره داسې بیان کړیده: چې د مسلمانانو او هندوانو د جنگ په وخت کې د مسلمانانو په کاروان کې سپور وم، مسلمانانو غوښتل چې ما ووژني ځکه چې جامې اوڅیره مې د مسیحیانو غوندې وه، دی وایي: زه پخپله څیره ډیر شرمیدلم خو وروسته دې ته اړ شوم چې خپل پتلون تیت کړم او خپله ختنه هغه ته وښایم ترڅو ځان مې وژغورم، وروسته له هغه مې توبه وکړه او ډیره مې ونه خریله.

یو قوماندان اویوبل مسلک واله سړی د منشي اکبر علی (دمولانا تهانوي دورور) کورته راغلل چې قوماندان مسلمان اود بل مسلک واله سړی هندو ؤ، دکوربه له کوره یې (پان) راوړ، خدمت کوونکي یې پان دهندو مخی ته کیښود او هغه ته یې د ډیرې په درلودلو سره د مسلمان گومان وکړ خو قوماندان چې ډیره نه درلوده هغه ته یې د مسیحي گومان وکړ په دې حال کې نوموړی مسلمان ډیر وشرمیده او مولانا علی اکبر هم هغه ته سپکې سپورې وکړې.

لنډه دا چې ډیره د مسلمانۍ یوه ښکاره نښانه ده، د ژوندانه په مختلفو پړاونو کې ورځني رواجونه اودودونه تغیر مومي، یو وخت داسې ؤ چې دنارینه ؤ مرتبه او عزت به د بریتونوپه پرېښودلو کې برېښیده هرڅومره به یې چې بریتونه اوږده ؤ په هغومره اندازه به یې مرتبه لوړه وه، مګرن ورځ د بریتونو خریلو اولنډولود هغه ځای نیولی دي، په اوسنۍ زمانه کې د ډیرې او بریتونو د نشتوالی له امله دنارینه ؤ او ښځېنه ؤ توپیر ډیر ستونزمن شوي دي.

په هر صورت دنارینه دڅیرې ښکلا په ډیره کې ده، که هر ډول سړی وي په ډیره سره ډیر ښایسته ښکارېږي. رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) د ډیرې په خریلو سره څومره آزارېږي؟ نوموړې مسئله د میرزا قتیل دیوي خاطرې له مخې درک کولای شئ.

میرزا قتیل دالمشرب یو خپلواک اوصوفی شاعر ؤ یوه ایراني سړی یې شعرونه آوریډلی ؤ داسې گومان یې کړی ؤ چې نوموړې شاعر د حال وبلوڅاوند دي، له ایران څخه یې دنوموړې شاعر سره دکتلو او خبرو اترو لپاره

دسفرتیاری ونیو، ډهلی ته ورسیداو دمیرزا ملاقات ته ورغی، په دې حال کې میرزادیرې په خریلوسره بوخت ؤ، ایراني سړي وویل: ښاغیله ږیره خړی؟ میرزاقتیل یې په ځواب کې وویل: هو، ږیره خرایم مگردچازره نه خرایم، چې نن ورځ ډیرخلک دافکرلري چې:

مباش درپی آزاروهرچه خواهی کن که درشریعت ماغیرازاین گناهی نیست

دغه ایراني سړي یې سم دلایه په ځواب کې وویل: هو! ته درسول الله (صلی الله علیه وسلم) زره خړیې ځکه چې په یوه حدیث شریف کې راغلي دي چې: دهرې اونئ ددوشنبی اوپنجشنبی په ورځوکې دامت ډیراعمال دالله (جل جلاله) مبارک حضور ته وړاندې کیږي، آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) کله چې دخپلوامتیانو له بدو اوناوړه اعمالوڅخه خبرشي ډیرپرې خفه اوپریشانه کیږي، ځکه چې د آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) یوازنی تمه داده چې دهغه دامت هیڅ یوتن ددوزخ وړنه شي.

میرزا قتیل دایراني سړي ځواب واورید داسې بویه چې دهغه سترګې به خلاصې شوي وي هغه په یوه ځانګړي حالت کې ډوب شو اوروسته یې وویل:

جزاک الله که چشمم بازکردي مراباجان جان همرازکردي

بېانې

ډیر د بدمرغۍ ځای دی چې ډیر خلک په دې خاطر ډیره خړیې چې زموږ سن (عمر) زیات معلوم نه شي .
زیات عمر یو الهي نعمت دی ، دهغه پټول (کم ښودل) ناشکري ده .

ځینې نور خلک بیا داسې وایي چې : موږ ډیره د عمر په پای کې پرېږدو ، آیدوي پوهیږي چې تر سپین ږيري
توب پورې به دوی ژوندي پاتې کیږي ؟ انسان په یوه شیبه ژوند باندې ډاډه نه دی کیدای شي همدا ساه یې
د ژوندون وروستۍ ساه وي .

ځینې نور بیا په دې خاطر ډیره نه پرېږدي چې خلک پر موږ پورې مسخرې کوي .

مسلمانان د «... وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةً لَا يَمُرُّ...» صفت درلودونکي دي . د المایده سورت ۵۴ آیت .

ژباړه : « د ملامت کوونکو د ملامتیا او مسخروڅخه به نه ویريږي . »

یعنې مسلمان د مسخره کوونکو له ملامتیا څخه ویره نه لري ، په دې بېانه سره باید ډیره ونه خړیل شي
داځکه چې دا عمل د یو څو نا عقله مسیحي اویا څو ظاهري مسلمانانو په نظر ښه ښکارېږي ، مگر هغه ذات
چې زموږه اصلي اړیکه او پیوند له هغه سره دی ډیره خوښوي .

دلارامی که دارای دل در و بند دگرچشم از همه عالم فرو بند⁽⁷⁾

که چېرې ډیرې پرېښودل د څوکم عقلو په نظر د شرم خبره وي ، نو مسلمانیت به هم د ډیرو خلکو په نظر شرم
وي ، نو آیا د اسلام څخه هم باید واورئ ؟!

یو چا حضرت تېهانوي (رح) ته یو لیک را ولیږه چې که چېرې د مسلمانانو حاکم فرنگي جامې وانه غوندي
د خلکو څخه یې ویره اورعب له منځه ځي او خلک به داسې وایي چې دا د جومات مولوي یا امام دي .

حضرت تېهانوي (رح) یې په ځواب کې وفرمایل : داسې پوه شخص ته لکه ته ډیر تعجب کوم چې دا ډول
خیال له ځان سره لري : لومړی خودایوازې د لیدنې او تجربې په خلاف یو خیال دي بلکه وقار او عزت په دې

(7) - ملت ابراهیم .

جاموسره نه زیاتیري داځکه چې داعزت ،وقاراو ویره ددېانت نتیجه ده ،په ځانگړې توگه کله چې په یوه بارزینته شخص کې ولیدل شي . دهغه ستاینه تل په ژبواوعظمت یې په زړونوکې وي داځکه چې مخکې یې وحشت له هیبت اوویری سره ډو مکرأوسی یې هیبت له انس اومینی سره دي ،په حدیث شریف کې داسې راغلي دي چې : « من هاب الله هابه کل شی . »

ژباړه : « څوک چې دالله (جل جلاله) څخه وویریري نودده څخه به ټول شی ویره ولري. »

پردي سربیره که چېرې عام خلک دډرپرې دخړیلویادکفاروجامې اغوستلو یا حتی مسحیت ته دیرمرغوبیت(خوښ والی) ورکوي ،آیادومره باید په آزادانه رفتار وشي؟.⁽⁸⁾

(⁸) - آداب المساجد.

دستوپيروی

لوي خدای جل جلاله زمونږ گران پیغمبر حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) اسوة حسنه اوتولوانسانانوته یې یوه نمونه گرځولې ده چې دهغه له سنتوڅخه باید پیروي وشي ، لکه څرنکه چې الله (جل جلاله) په خپل کتاب قرانکریم کې داسې فرمایلي دي :

« لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۖ » .

د الاحزاب سورت ۲۱ آیت .

ژباړه: «په رښتيا چې تاسولره دالله (جل جلاله) په پیغمبرکې ښه اخلاق دي (نیکه نمونه) ده چې پیروي به یې هغه څوک کوي چې الله (جل جلاله) اود آخرت دورځې ښیکنې غواړي او الله (جل جلاله) ډیر یادوي .»

درسول الله (صلی الله علیه وسلم) شخصیت زمونږ لپاره یوه نیکه نمونه ښودل شوي ده اوس که چېرې د حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) یوسنت هم پرېښودل شي نمونه نه پوره کیږي . الله (جل جلاله) د حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) هر سنت خوښوي ، مگر له بده مرغه چې نن وخت مسلمانان دآنحضرت (صلی الله علیه وسلم) دستنوپه ځای دغریبانو شکلونه ، ستایلوڼه اوڅیرې خوښوي .

جسمي زیانونه

دیونان د طب متخصصینو مخکې داسې ادعا کړې وه چې ډیره نارینه و لپاره یوه ښکلاده اودغاړې اوسینې ساتنه هم کولای شي ، دا دی اوس بېولوژیکي متخصصینو هم دې ته ورته نتیجې لاس ته راوړې دي ، یوډاکتروایي : په دایمي توګه په تیغ سره ډیرې خریل دسترګوا عصاب کمزوري کوي اودسړي د لیدلوقوه کمزورې کوي .

یوبل ډاکتر بیاوایي : اوږده ډیره له ستوني اوسینې څخه د میکروبونو دخپریدو مخه نیسي .

یوبل طبیب ترهغه هم مخکې ځي اوداسې ادعا کوي : که چېرې تراووم نسل پورې دیوې کورنۍ غړي ډیره و خړیې نو آتم نسل به یې هیڅ ډیره ونه لري ، ددې علت دادي چې دمنویه (ژن) ماده په نارینه و کې ورو ورو کمیږي ترڅو ټوله له منځه لاړه شي . ډاکتر هومر ډیرې خریل دڅیرې بدرنګي ، دمدیرانیسم غلامی اودښځېنه و عادت ګڼلی دی نوموړی په دې باور دي چې خپلواکیت ، شجاعت اومیرانه ، حوصله اوبرده باري ، همت ، غیرت اونورتول نارینه خویونه اودهغه ښکلاوې ډیرې په لرلواوښکلاکې نغښتې دي اوهمدارنګه ځینې ناروغی لکه توخی ، دپزې بهیدل اوداسې نور ټول ډیرې په خریلوپورې تړاو لري .⁽⁹⁾

حضرت حکیم الامت مولانا تهاڼوي (رح) داسې فرمایي : هرکله چې ډیرې خریل دګناه په توګه ثابت شول له هغه وروسته کوم کسان چې هغه خوبښوي اویایې اوږدول عیب بولي اوهغه ته سپکاوي کوي نوپه دې صورت کې هغه ته دایمان ساتنه ډیره ګرانه ده ، دې ډول کسانو ته په کاردې چې له دې ناوړه حرکتونو څخه ځان وژغوري اوتوبه وباسي اوايمان اونکاح یې له سره تجدید(نوي) کړي اوخپل ځان او خیره دالله (جل جلاله) اودهغه داستازي رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) داحکامومطابق برابر کړي .⁽¹⁰⁾

یوځل بیا فرمایي : ځینې خلک ډیرې خریل ښایست ګڼي په داسې حال کې چې دښکلانه بلکه بدرنګي ده که چېرې فرضاً ښکلاوښایست وي نوکومه اړتیاشته ده چې هغه حلال وګڼي ، دحرام والی په صورت کې یې دادښکلاخیال څه ستونزه لري خوتوپیردادي چې څوک یې حلال ګڼي اومرتکب یې شي دهغه دین له

⁽⁹⁾ - ډیرې طبي حیثیت ، مولانا محمد عاشق الهی میرتهی .

⁽¹⁰⁾ - اصلاح الرسوم .

منځه ځي اما که څوک يې حرام وگڼي او مرتکب يې شي دين يې کم له منځه ځي.⁽¹¹⁾ په دې اساس هغه کسان چې ږيرې خريي که خدای ناخواسته ږيره نه شي پريښودلی سپکاوی خوندنه ورته کوي داځکه چې دا ثابته شوي خبره ده چې شرعي څيره عيب گڼل او هغه ته سپکاوی کول کفر دي.⁽¹²⁾

حکه چې درسول الله (صلی الله عليه وسلم) اطاعت او پيروي عين دالله (جل جلاله) اطاعت او پيروي ده :
 « مَنْ يُطِيعَ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۖ »

دالنساء سورت ۸۰ آيت .

ژباړه : «څوک چې دپيغمبر(صلی الله عليه وسلم) اطاعت وکړي نو په حقيقت کې يې دالله (جل جلاله) اطاعت کړی او څوک چې دتاد اطاعت څخه مخ واړوي نو ته مونږدوي ته ددوي په سرباندې ساتونکی نه يې ليرولی .»

همدارنگه الله (جل جلاله) په خپل سپيڅلي کتاب قرآنکريم کې بل ځای داسې فرمايلي دي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝٦٥ » . دالنساء سورت ۶۵ آيت .

ژباړه : « پس ستا په رب قسم دي چې دوي ترهغه پورې نه مؤمنان کيږي چې تاحکم کړی وي ددوي په منځ کې دپيښې شوې جگړې ، بياونه مومي ددوي په خپلونفسونوکې خفگان (تنکي ، ناخوښي) له هغه شي چې تايې حکم (فيصله) کړې وه اوويې مني دوي په منلوسره (بې له جگړې په خوښۍ سره) .»

يعنې داسلامي شريعت په احکاموباندې دعمل کولو په وخت کې دسړي په زړه کې تنگ والی راشي داکفري .

شيخ دايان فرمايي : يونيک صالح شخص مړشو او هغه يې خښ کړ يوڅه وخت وروسته يې دخپلوانوپام شو چې دهغه دقبر په څنک کې سيلاب راځي ، ددې لپاره چې دهغه شخص قبر سيلاب ړنک او خراب نه

(11) - اسباب الفضائل .

(12) - حيات المسلمين .

کړي نو؛ د نوموړي شخص خپلوانو وغوښتل چې هغه بل ځای ته یوسی تر قبرکیندلو وروسته یې ولیدل چې یوه ځوانه ښځه په دې قبرکې خښه شوې ده. له موجودو کسانو څخه یوه تن دښځه وپېژندله او ویې ویل: چې دښځه دفلاني ځای دمسیحیانوله ډلې څخه ده چې په پټه یې ایمان راوړی ؤ، له مړینې وروسته یې نوموړې ښځه په خپله هدیره کې خاوروته سپارلې وه، له بلې خوا کله چې مسیحیان له دې پېښې څخه خبرشول نو؛ دهغه ښځې هدیرې ته ورغلل اودهغې قبريې رالوخ کړ ویې لیدل چې یولوی اونیکی صالح سړی دهغې په قبرکې خښ شوي دي، ددې شخص له خپلوانواو وارثانويې څېړنه پیل کړه اوهغوی په دې اړه داسې وویل: دغه نیک صالح سړی دجنابت دغسل دمستلې په اړه بدبین ؤ په دې اړه یې دمسیحیانومذهب غوره گڼلې و، چې دجنابت نه وروسته غسل نه کوي دا تاثیر اویښه دده د باطل خیال له امله منځ ته راغلې ده. نو؛ لوستونکي باید ددې حیرانوونکې پېښې څخه پوره پنداو عبرت واخلي چې نوموړی شخص په یوه فرعي مسئله کې چې له جنابت څخه وروسته یې دغسل په کولوسره په زړه کې دتنگوالي احساس کړی و له یوه داسې برخلیک سره مخامخ شو چې دمسلمانانوله هدیرې څخه دمسیحیانوهدیرې ته ورل شوی ؤ.

غور سی فعان میری درس عبرت هی داستان میری

ځینې نورخلک بیاپه دې خاطرپرې نه پرېږي اوپه هغه سره مسخرې کوي چې مونږپوره دینداره کسان نه یو آخريه دې مسئله کې دبریرې څه نقصان دی چې بایددهغه وڅیړي، تاسې په دې پوره باورولرئ چې دبریرې خاوند هیڅکله غل اوبدکاره سړی نه جوړېږي بلکه غل اوبدکاره سړی ددې لپاره رېږه پرېږدي چې خلک پرې باور اواعتماد وکړي.

لکه څرنګه چې شیخ التفسیرمولانا احمدعلی لاهوری فرمایلي دي: لمونځ کوونکی غلانه کوي بلکه غل سړی جومات ته دلمونځ کوونکي په توګه راځي ترڅودخلکوبوتونه غلاکړي نوآیا هغه کسان چې رېږه وهي کولای شي ادعاوکړي چې دبشري زیانونو څخه به وساتل شي؟! چې داسې به هیڅکله پاتې نه شي نوولې دبریرې په خاوندانوپورې مسخرې کوي؟ ددوي باید پوره ستاینه وشي چې دبریرې خړیونکوپه مقابل کې یونیک اوصالح عمل زیات لري اوخپله څیره یې په رېږه سره ښکلي کړیده. دبریرې خاوندان باید دعاموخلکوله سپکاوي اومسخره څخه ونه رنځیږي چې دهغه په خاطربریرې وڅیړي هغوي ته باید داسې

خواب ورکړي چې که چېرې ټوله نړۍ ستاسې ملگرې وي اومونږپه هرپل اوهره شيبه کې ماتې وخوړو خوزمونږيوازینۍ تمه اوهيله داده چې لوي خداى (جل جلاله) مونږداسلام په وسيله نیک نامه وگرځوي اگرکه دنړۍ دخلکولخواپه بد نوم يادشو.په رښتياچې درسول الله (صلی الله عليه وسلم) دستودپيروي په لارکې دمخلوق لورته پاملرنه اودهغوي دسپکاوي اومسخرولو له امله خفگان اوپريشاني اويادهغه څخه رضایت اوخوشحالي هيڅ معنى نه لري .

بياهم دډیرې له خاوندانوڅخه داهيله لروچې دډیرې په لرلوسريره خپل ځانونه نورهم اصلاح کړي اودډیرې حق نورهم اداءکړي اوداسې کاربايد سرته ونه رسوي چې دعاموخلکودنيوکې لاسونه ددوي په لور پورته شي .په حقيقت کې دډیرې خاوندان پوره ديانت اوتعهد نه لري ،ځينې خلک دډیرې دخريلومرتکب کيږي خوځينې نوربيادشهوت پالنې مرتکب کيږي .نو ؛ دتعهدپرته يوازې ږيره څه گټه لري ؟!

په قرآن کې د ډیرې حکم

ځینې خلک داسې وایي چې د ډیرې حکم په قرآن کریم کې نشته ، که چېرې داموضوع په قرآن کریم سره ثابت وي مونږ به ډیرې پریښې وی ، حضرت حکیم الامت مولانا تھانوي (رح) په ځانګړي توګه داسې فرمایلي دي : چې شرعی ادله⁽¹³⁾ خلوردي :

1. قرآن

2. حدیث

3. اجماع

4. فقه

که چېرې مصدرله دغه خلوروخڅه په یوه کې حکمي ولیدل شي ، داسې بویه چې په ټولو کې لیدل شوی دي . نو کله چې د ډیرې حکم له حدیث شریف څخه ثابت شي له قرآن کریم نه هم ثابتیږي : « مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۝۸۰ » دالنساء سورت ۸۰ آیت .

ژباړه : « څوک چې دپیغمبر(صلی الله علیه وسلم) اطاعت وکړي نوپه حقیقت کې یې دالله (جل جلاله) اطاعت کړی اوڅوک چې دتاداطاعت څخه مخ واړوي نوته مونږدوي ته ددوي په سرباندې ساتونکی نه یې لیږلی .»

یوچاله امام احمد(رحمة الله علیه) څخه په قرآن کې د ډیرې دحکم په اړه پوښتنه وکړه ، دهغه په ځواب کې یې داسې وفرمایل : زه پرې غور اوڅیړنه کوم اویا وروسته تاته ځواب وایم ، امام احمد(رحمة الله علیه) په لومړۍ ورځ لس سپارې قرآن کریم قرائت کړ ، دوهمه ورځ یې بیالس سپارې قرآن کریم قرائت کړ اوپه دریمه ورځ کله چې دغه آیت شریف ته ورسید: « .. وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَأَنْتَهُوْا .. »

دحشرسورت ۷ آیت .

(13) - لغوي معني: ددليل جمع يعني دلائل يادليلونه.

ژباړه: « اوهغه څه چې دالله (جل جلاله) رسول تاسې ته درکړي هغه ونیسئ (قبول) یې کړئ اوله هغه څه چې رسول الله تاسې له هغه څخه منع کوي ترې لیرې شئ . »

یعنې داچې کله تاسوته دخدای (جل جلاله) استازي کوم شی وښودل هغه ومنئ اوله کوم شي نه یې چې منعه کړئ هغه پرېږدئ اوهغه سرته مه رسوئ ، نو امام احمد(رحمة الله علیه) وفرمایل چې : په دې آیت شریف کې دډیرې حکم راغلی دی .

په همدې خاطر مونږ ته امرشوی دی چې پدې سنتوسره پابند و اوسو.

ربنا تقبل منا انک انت السميع العليم

نعمت الله پټانزی

دژباړې پای : ۱۳۹۵ هـ ش ، غبرگولی

ژباړن لنډه پیژندنه :

نوم اوتخلص : نعمت الله پټانزی دپلارنوم : شهید اسدالله صدیقی دنیکه نوم : عبدالغیاث

زوکړه :

نعمت الله پټانزی په (۱۳۶۷ هـ ش / ۱۹۸۸ م) کال کې دوردگو ولایت دسیدآباد ولسوالۍ دشینز د درې دپټانخیلو په کلي کې په یوه درنه اودینداره کورنۍ کې زیږدلی دی .

زده کړې :

- لومړنۍ زدکړې یې ترشپږم ټولګي پورې دوردگو ولایت دسیدآباد ولسوالۍ دسعیدي په لومړنۍ ښوونځۍ کې ترسره کړې دي .
- منځنۍ اوټانوي زده کړې یې هم دوردگو ولایت سیدآباد ولسوالۍ دحضرت خالدبن ولید (رض) تکې په عالي لیسې کې ترسره کړې اوله نوموړې لیسې څخه په (۱۳۸۶ هـ ش) کال کې په اعلی درجه (اول نومره) فارغ شو .
- دکانکورله آزمویښ وروسته دهرات پوهنتون داقتصادومدیریتي علوموپوهنځۍ ته بریالی شو ،اگرچې یوکال یې په دې تحصیلي دوره کې دځینوستونزوله امله ځنډراغی خوله نوموړې پوهنځۍ څخه په (۱۳۹۱ هـ ش) کال کې په پوره بریالیتوب سره فارغ التحصیل شو.
- نعمت الله پټانزي په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې دمدیریت او تجارت (Business Administration) په څانګه کې دجرمني ددوست هیواد دهانس بنیاد(Hones Foundation) لخوا دافغانستان دسوداګرۍ اوصنایعوله خونې څخه ترشپږمیاشتنيوعملي اونظري زده کړو وروسته تصدیق نامه لاس ته راوړې ده.
- نعمت الله پټانزي په (۱۳۸۸ هـ ش) کال کې دجمعیت اصلاح افغانستان داسلامي معارف له کورس څخه هم تصدیق نامه ترلاسه کړې ده.

آثار اولیکنې :

1. په اسلام کې دډیرې حکم (ژباړه ،همدا اثر) .
2. دلمانځه په قعدوکې دشهادت په گوته اشاره (ژباړه ،ناچاپ اثر) .
3. دپټان ننگ (شعري ټولګه ،ناچاپ اثر) .
4. ترمې اوبښکې (دحمدونو او نعتونو شعري ټولګه ،ناچاپ اثر) .
5. دغیرت خیره (دغازي شیرخان وردګ په ژوند او خاطرو هر اړخیزه څیړنه ، ناچاپ اثر) .
6. جیومتربیک مفاهیم اوفورمولونه (ناچاپ اثر) .
7. رنگینې کرښې (دپوهنتون خاطرې ،ناچاپ اثر) .
8. ګڼ شمیرنورې مقالې چې د هیواد په بیلابیلو مجلو ،ورځپاڼو او ویب پاڼو کې خپرې شوې دي .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library